

Zadanie 1. Efektem niszczenia ozonosfery jest:

- A). obniżanie tempa wiązania CO₂ przez rośliny,
- B). topienie się lodowców,
- C). zanikanie życia w zbiornikach wodnych,
- D). wzrost liczby nowotworów skóry.

Zadanie 2. Największą kumulację pestycydów i pierwiastków radioaktywnych stwierdza się w tkankach:

- A). ptaków drapieżnych,
- B). gryzoni,
- C). ssaków roślinożernych,
- D). glonów oceanicznych.

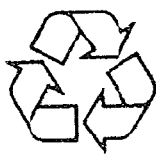
Zadanie 3. Przyczyną eutrofizacji wód jest:

- A). wzbogacanie wód w mineralne składniki pokarmowe,
- B). dostawa związków siarki w opadach kwaśnych deszczów,
- C). wprowadzanie metali ciężkich do wód,
- D). wszystkie odpowiedzi są poprawne.

Zadanie 4. Drzewem najwrażliwszym na zanieczyszczenia przemysłowe jest:

- A). jodła.
- B). świerk,
- C). modrzew,
- D). sosna.

Zadanie 5. Znaki graficzne (piktogramy), oznaczono na rysunku literami od A do G. Są one często umieszczane na różnych towarach handlowych. Który zestaw zawiera prawidłowo przyporządkowane określenie do odpowiednich piktogramów?

A

B

C

D

E

F

G

1. Papier nadający się do recyklingu.
2. Recykling tworzyw sztucznych typu – PET.
3. Recykling szkła.
4. Recykling aluminium.
5. Wyprodukowano z papieru makulaturowego.

- A). 1 – A, 2 – G, 3 – D, 4 – F, 5 – B,
 B). 1 – B, 2 – G, 3 – C, 4 – E, 5 – A,
 C). 1 – D, 2 – A, 3 – C, 4 – E, 5 – F,
 D). 1 – B, 2 – G, 3 – F, 4 – E, 5 – D.

Zadanie 6. Unieszkodliwianie odpadów komunalnych w Polsce odbywa się głównie poprzez:

- A). składowanie,
- B). kompostowanie,
- C). spalanie,
- D). kompostowanie i spalanie.

Zadanie 7. Poniżej podano kilka stwierdzeń dotyczących torfowisk.

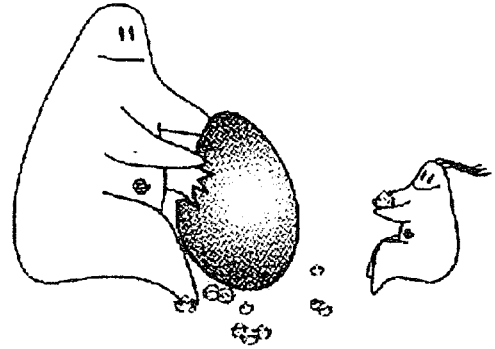
1. Są czynnikiem hamującym odpływ wód powierzchniowych.
2. Wydobywany z nich torf jest tanim i cennym środkiem opałowym.
3. Są czynnikiem klimatotwórczym.
4. Umożliwiają śledzenie sukcesji wtórnej.

Które ze stwierdzeń są prawdziwe?

- A). tylko 1 i 2,
- B). 1, 2, 3, 4,
- C). 1, 2, 3,
- D). 1, 2, 4.

Zadanie 8. Zamieszczony obok humorystyczny rysunek przedstawia pewną zależność między populacjami. Jest to:

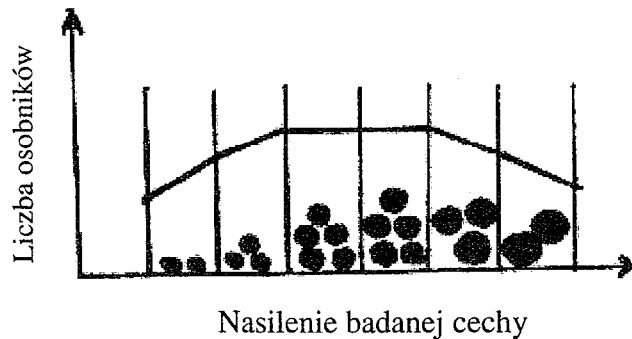
- A). mutualizm,
- B). protokooperacja,
- C). allelopatia,
- D). komensalizm.

Zadanie 9. Przykładem sukcesji wtórnej jest następowanie po sobie zbiorowisk roślinnych na:

- A). skałach wapiennych,
- B). wydmach nadmorskich,
- C). gruntach porolnych,
- D). prawidłowe odpowiedzi A i B.

Zadanie 10. Poniższy wykres ilustruje:

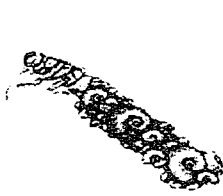

- A). zależności pokarmowe w biocenozie,
- B). granice tolerancji ekologicznej,
- C). przebieg krzywej populacyjnej,
- D). krzywą przeżywania.

Zadanie 11. Zadaniem katalizatorów spalin jest:

- A). oczyszczanie gazów z tlenku węgla (CO),
- B). odpylanie zanieczyszczeń pochodzących z produkcji przemysłowej,
- C). oczyszczanie spalin samochodowych,
- D). usuwanie zanieczyszczeń z wody pitnej.

Zadanie 12. Stopień czystości wody oznaczają organizmy w niej żyjące będące bioindykatorami. Poniżej przedstawiamy Ci tabelę organizmów bezkręgowych występujących w wodzie o różnym stanie czystości. Wybierz taki zestaw organizmów, które bytują tylko w najczystszej wodzie.

larwa chruścika

kieleż zdrojowy

larwa jętki

rurecznik

larwa ochotki

larwa widelnicy

ośliczka

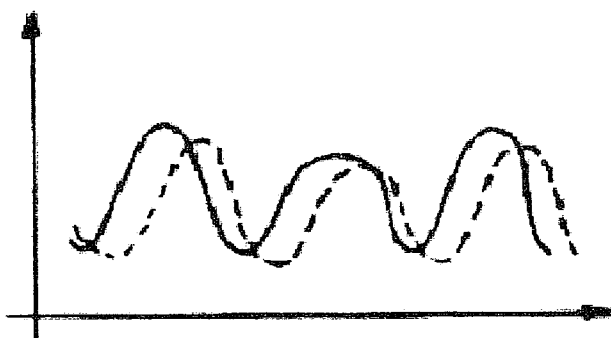
pijawka rybia

- A). larwy chruścików, larwy jętki, larwy widelnicy,
- B). kielże zdrojowe, larwy jętki, rureczniki,
- C). larwy chruścików, larwy ochotki czerwonej, ośliczka,
- D). pijawka, kieleż zdrojowy, larwa widelnicy.

Zadanie 13. Jest to metoda oczyszczania ścieków polegająca na usuwaniu zanieczyszczeń nierozpuszczalnych tj. ciał stałych i tłuszczów przy użyciu odpowiednich urządzeń. Spośród wymienionych metod wybierz tę metodę, która została opisana powyżej:

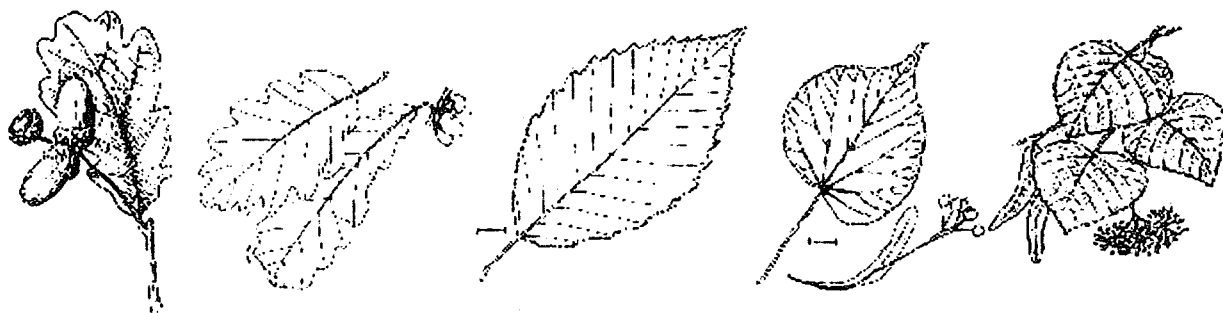
- A). chemiczna,
- B). mechaniczna,
- C). biologiczna,
- D). termiczna.

Zadanie 14. Na wykresie przedstawiono zmiany liczebności populacji drapieżcy, która jest zależna pokarmowo od populacji ofiary. Wybierz odpowiedź, która prawidłowo opisuje obie osie wykresu:

- A). OX – wiek organizmów, OY – liczebność organizmów,
- B). OX – czas, OY – liczebność organizmów,
- C). OX – liczebność organizmów, OY – wiek organizmów,
- D). OX – % przeżywania organizmów, OY – liczebność.

Zadanie 15. Na terenie województwa śląskiego można spotkać różne zbiorowiska leśne. Zbiorowiska te rozpoznajemy głównie po występujących tam roślinach drzewiastych. Zbiorowisko, o którym mowa występuje na żyznych glebach terenów niżowych. Jest to wielogatunkowy las liściasty o dużym zacieleniu, dlatego wiele roślin runa kwitnie przed rozwojem liści. Poniżej przedstawiamy Ci szablony liści dominujących gatunków drzewostanu w tym zbiorowisku. Na podstawie powyższego opisu i przedstawionych szablonów liści określ rodzaj zbiorowiska, o którym mowa.

dąb
szypułkowy

dąb
bezszypułkowy

grab

lipa
drobnolistna

lipa
szerokolistna

- A). grąd
- B). buczyna,
- C). łęg,
- D). jaworzyna

Zadanie 16. Które zdanie związane z życiem lasu naturalnego jest **falszywe**?

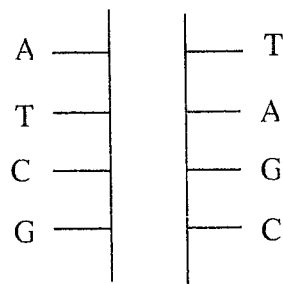
- A). na glebach żyznych rozwijają się lasy liściaste, natomiast z glebami ubogimi związane są bory,
- B). świerk posiada bardzo płytki system korzeniowy i łatwo ulega wywróceniu,
- C). martwe drzewa w lesie mają bardzo pozytywne znaczenie dla jego funkcjonowania,
- D). wielkość terytorium jakie zajmuje zwierzę w lesie nie zależy od jego wielkości.

Zadanie 17. Wybierz spośród podanych stwierdzeń dotyczących lasu naturalnego i użytkowanego gospodarczo, takie określenie, które dotyczy lasu naturalnego:

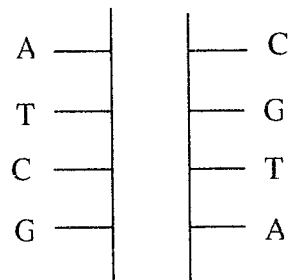
- A). bardzo często wszystkie drzewa są w tym samym wieku,
- B). drzewa wycinane są w wieku 80 – 140 lat,
- C). młode drzewa podlegają naturalnej selekcji na skutek konkurencji o światło,
- D). zwarcie drzewostanu jest zazwyczaj wyrównane i duże, a drzewa są rozmieszczone równomiernie.

Zadanie 18. Do podanej nici DNA uczniowie gimnazjum dopisywali nić komplementarną. Który uczeń prawidłowo wykonał zadanie?

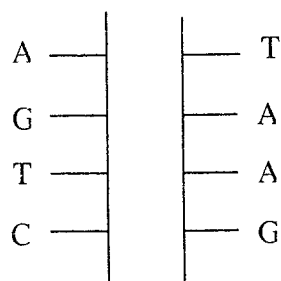
Uczeń nr 1

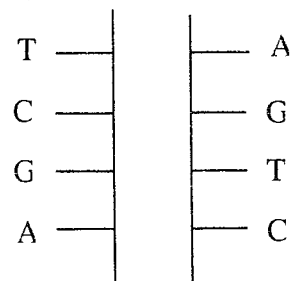
Uczeń nr 2

Uczeń nr 3

Uczeń nr 4

Zadanie wykonał prawidłowo:

- A). uczeń nr 2,
- B). uczeń nr 4,
- C). uczeń nr 1,
- D). uczeń nr 3.

Zadanie 19. Źródłem zmienności genetycznej jest:

- A). rozmnażanie bezpłciowe,
- B). partenogeneza,
- C). rozmnażanie płciowe,
- D). rozmnażanie wegetatywne.

Zadanie 20. Kariotyp mężczyzny to:

- A). 22 pary chromosomów autosomalnych i para chromosomów płciowych XX,
- B). 22 pary chromosomów autosomalnych i para chromosomów płciowych XY,
- C). 22 pary chromosomów autosomalnych i para chromosomów płciowych XO,
- D). 22 pary chromosomów autosomalnych i para chromosomów płciowych YY.

Zadanie 21. Odkrywcami drugorzędowej struktury DNA są:

- A). Hardy i Weinberg,
- B). Baer i Haeckel,
- C). Jacob i Monod,
- D). Watson i Crick.

Zadanie 22. Tchawica wysłana jest od wewnątrz błoną śluzową pokrytą:

- A). nabłonkiem gładkim,
- B). nabłonkiem gładkim i nabłonkiem z rzęskami,
- C). nabłonkiem z wiciami,
- D). nabłonkiem z rzęskami.

Zadanie 23. Prawidłowy wzór zębowy przedstawia schemat:

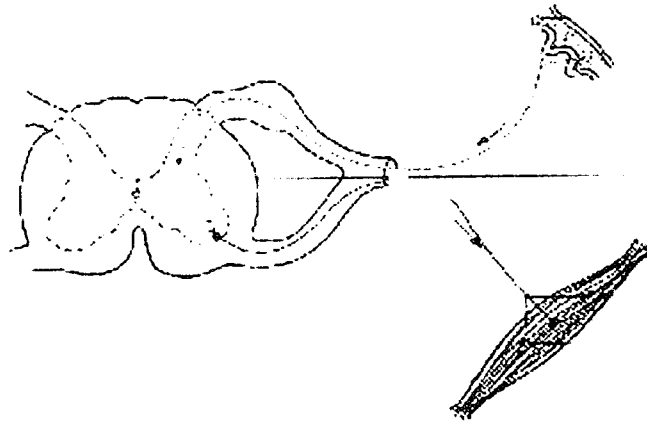
		S	K	P	T						
A	2 3 1 2	2	1	3	2	B	3 2 2 1	1	2	2	3
	2 3 1 2	2	3	1	2		3 2 2 1	1	2	2	3
C	3 3 1 2	2	1	3	3	D	3 2 1 2	2	1	2	3
	3 3 1 2	2	1	3	3		3 2 1 2	2	1	2	3

S – siekacze,   **K** – kły,   **P** – przedtrzonowe,   **T** – trzonowe

Zadanie 24. W przypadku silnej niedokrwistości stwierdzonej przez lekarzy, proponowano różne sposoby leczenia. Który z nich wydaje Ci się najszuszniejszy?

- A). spożywanie dużych ilości szpinaku, wątróbki oraz przyjmowanie zwiększonych dawek witaminy B₁₂,
- B). chorego należy karmić produktami zawierającymi tłuszcze nienasycone, ograniczyć podawanie węglowodanów i zalecić przyjmowanie witaminy C,
- C). konieczne jest podawanie witamin z grupy B, A i K,
- D). skierowanie chorego do sanatorium położonego w okolicach bogatych w jod np. do Kołobrzegu lub Ciechocinka.

Zadanie 25. Prosty łuk odruchowy jest to droga impulsów nerwowych przebiegających kolejno przez:

- A). receptor – nerw czuciowy – istota szara rdzenia kręgowego – nerw ruchowy – efektor,
- B). nerw czuciowy – receptor – istota szara rdzenia kręgowego – efektor – nerw ruchowy,
- C). receptor – nerw ruchowy – istota biała rdzenia kręgowego – nerw ruchowy – efektor,
- D). efektor – nerw czuciowy – istota szara rdzenia kręgowego – nerw ruchowy – receptor.

Zadanie 26. Wydzielanie śliny na widok pożywienia jest przykładem:

- A). odruchu warunkowego,
- B). odruchu bezwarunkowego,
- C). reakcji kierowanej przez autonomiczny układ nerwowy,
- D). działania układu współczulnego.

Zadanie 27. U ssaków odcinek szyjny kręgosłupa składa się z :

- A). pięciu kręgów,
- B). siedmiu kręgów,
- C). sześciu kręgów,
- D). liczba kręgów jest zmienna, zależna od gatunku

Zadanie 28. Bliźnięta jednojajowe powstają w wyniku zapłodnienia:

- A). jednej komórki jajowej dwoma plemnikami,
- B). jednej komórki jajowej jednym plemnikiem, ale po pierwszym podziale powstają dwie odrębne komórki,
- C). dwóch komórek jajowych,
- D). nie ma prawidłowej odpowiedzi.

Zadanie 29. W przyrodzie występuje zjawisko opieki nad potomstwem. Spośród zwierząt przedstawionych na rysunkach wybierz te, które sprawują opiekę nad potomstwem.

dzięcioł

konik morski

winniczek

wilk

żaba

jaszczurka

piełęgnica

chrabąszcz

- A). jaszczurka, piełęgnica, winniczek, dzięcioł,
- B). wilk, żaba, chrabąszcz, jaszczurka,
- C). konik morski, piełęgnica, dzięcioł, wilk,
- D). żaba, winniczek, konik morski, chrabąszcz.

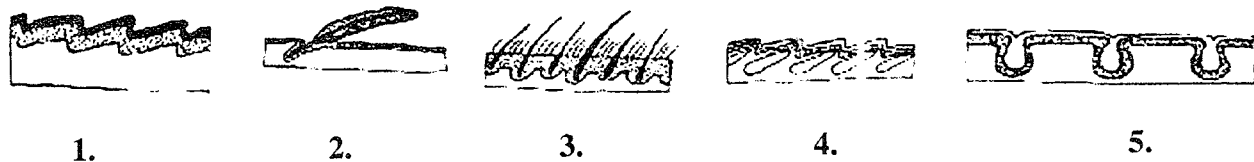
Zadanie 30. Który zestaw związany z wymianą gazową bezkręgowców wybierzesz jako **falszywy**?

	Przedstawiciel bezkręgowców	Narząd wymiany gazowej
A).	dżdżownica	powierzchnia ciała
B).	pszczoła	płucotchawki
C).	małże	skrzela
D).	rozwielitka	skrzela

Zadanie 31. Wybierz zdanie falszywe:

- A). skóra zwierząt jest narządem wielofunkcyjnym,
- B). salamandra plamista jest przedstawicielem płazów ogoniastych,
- C). wąż posiada w szczęce kość kwadratową,
- D). pióra pokrywowe umożliwiają ptakom czynne latanie.

Zadanie 32. Na przedstawionych rysunkach rozpoznaj skórę ryby:

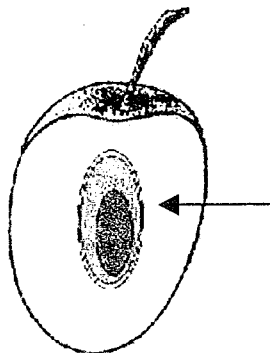

Skóra ryby przedstawiona jest na ilustracji numer:

- A). 2,
- B). 3,
- C). 4,
- D). 5.

Zadanie 33. Z których części kwiatu powstała zaznaczona na rysunku część owocu śliwy:

- A). owocni,
- B). zalążka,
- C). osłonek zalążka,
- D). zalążni.

Zadanie 34. Zaznacz zdanie falszywe.

- A). u roślin dwuliściennych nerwacja liści jest pierzasta lub dłoniasta,
- B). owoce mięsiste mają soczystą owocnię,
- C). nastie to ruchy wzrostowe u roślin,
- D). hormonami roślinnymi są auksyny.

Zadanie 35. Wśród przedstawionych rysunków kłosów zbóż jęczmień oznaczono numerem:

1.   2.   3.   4.

- A). 1,
- B). 2,
- C). 3,
- D). 4.

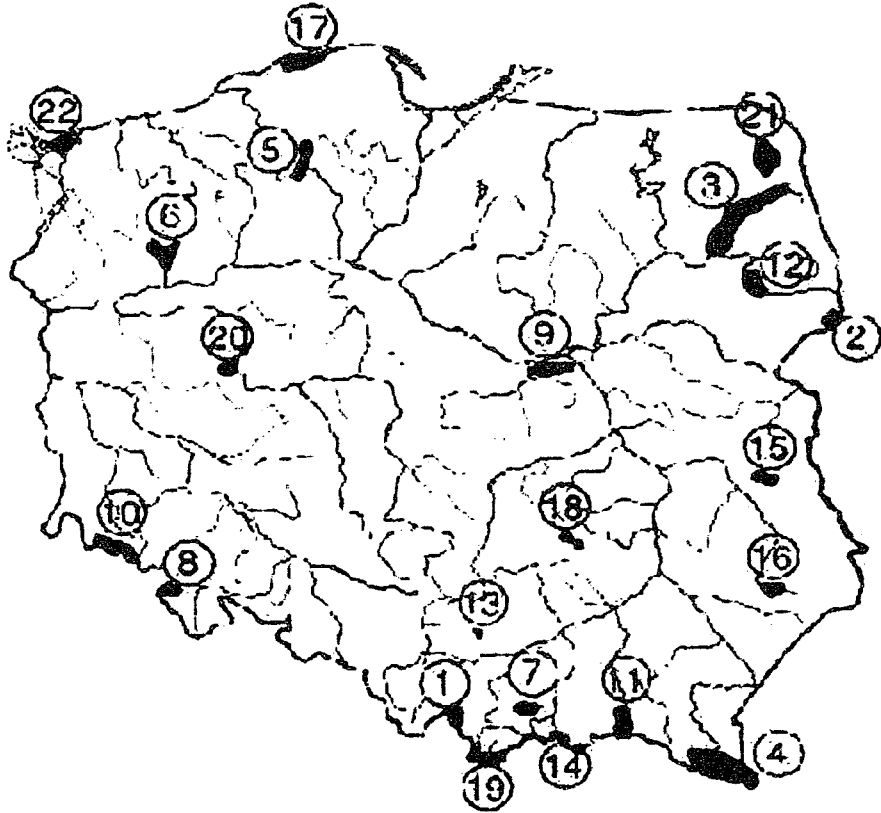
Zadanie 36. Właściwie dobrane gatunki organizmów i parków narodowych przedstawia zestaw:

1). Tatrzański,	a). mikołajek nadmorski,
2). Woliński,	b). orzeł bielik,
3). Słowiński,	c). żubr,
4). Białowieski,	d). świstak,

A). 1 – b	2 – c	3 – a	4 – d
B). 1 – d	2 – b	3 – a	4 – c
C). 1 – d	2 – c	3 – b	4 – a
D). 1 – a	2 – c	3 – b	4 – d

Zadanie 37. Poniżej przedstawiamy Ci mapkę rozmieszczenia parków narodowych na terenie Polski. Zaznaczony numerem 5 park to:

- A). Słowiński Park Narodowy,
- B). Wielkopolski Park Narodowy,
- C). Park Narodowy Bory Tucholskie,
- D). Bieszczadzki Park Narodowy.

Zadanie 38. W Polsce całkowitej ochronie gatunkowej podlegają:

- A). wszystkie nietoperze,
- B). wszystkie paprocie,
- C). wszystkie ssaki drapieżne,
- D). wszystkie płazy.

Zadanie 39. Wskaż instytucję, do której zwrócisz się o pomoc w przypadku uzależnienia od narkotyków.

- A). PCK,
- B). MOPS,
- C). MONAR,
- D). Urząd Miasta.

Zadanie 40. Które zestawienie jest prawdziwe?

- A). długosz królewski – pierwsza roślina chroniona w Polsce,
- B). wywierzysko – pomnik przyrody ożywionej,
- C). bioindykatory – porosty,
- D). Ojcowski Park Narodowy – rezerwat biosfery.